Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Duiven en Liander

Ten behoeve van de ontwikkeling van het laagspanningsnet en in het bijzonder plaatsing van nieuwe middenspanningsruimtes

Ondergetekenden:

"De gemeente Duiven, hierna te noemen: de gemeente,
ten dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door:"
Wethouder duurzaamheid

en

Liander N.V., gevestigd aan de Utrechtseweg 68 te Arnhem, geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 08021677. Te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H. Baud in zijn hoedanigheid als Directeur Klant & Ontwerp, hierna te noemen: 'Liander'.

hierna gezamenlijk te noemen: **Partijen**

Verklaren in gezamenlijkheid te werken aan de hieronder opgenomen doelen en resultaten middels de nader uit te werken processen, afspraken en inzet van middelen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De komende jaren moeten grote aanpassingen gedaan worden aan het middenspannings- en laagspanningsnet om aan de toekomstige vraag naar elektriciteit te kunnen voldoen. We voorzien een ruime verdubbeling van het aantal middenspanningsruimtes in het landschap en een forse aanpassing van het elektriciteitsnet. Daarnaast is de omvang van de operatie zodanig dat deze niet uitvoerbaar is wanneer deze locatie voor locatie wordt opgepakt. Dit geeft aanleiding om de aanpak op grote schaal, vanuit de ruimtelijke agenda, aan te gaan en in samenspraak tussen netbeheerder en gemeente tot een inpassing in bulk te komen.

1.2 Achtergrond en noodzaak

De verduurzaming en klimaatadaptatie van onze leefomgeving is in volle gang. Om deze opgave aan te kunnen, zijn belangrijke aanpassingen aan het energiesysteem aan de orde. Het is voor de gemeenten in het dekkingsgebied van Liander noodzakelijk een warmte- en energietransitie in te zetten, passend bij de toekomstvastheid van de openbare buitenruimte als geheel. Afhankelijk van de te maken keuzes, is de aanpassing van het elektriciteitsnet hier onderdeel van. We zien een grote toename van de vraag naar elektriciteit als antwoord op duurzaam verwarmen en elektrisch rijden. Daarnaast zien we een verandering op het elektriciteitsnet door decentrale opwekking en distributie van elektriciteit (zonnepanelen etc.). Het geheel maakt dat ook het laagspanningsnet niet overal op haar toekomst is voorbereid en, vaak op korte termijn, forse uitbreiding en soms een ruime verdubbeling behoeft.

Parallel aan deze opgave is het ook duidelijk dat de inrichting van de openbare ruimte een steeds complexere opgave wordt. Vooral in gebieden met bestaande bebouwing en verstedelijking is het vinden van locaties voor nieuwe of groeiende functies steeds complexer. Dit geldt zowel bovengronds, waar verschillende functies op ruimte concurreren, als ondergronds, waar verschillende netwerken en infrastructuur in elkaar vervlochten moeten worden en vervolgens effectief beheerd.

Digitaal verzegeld door Zynyo B.V.
Datum: 20-11-2024 12:22 CET
Document ID:
913b859c-2d6e-44d7-a79c-5f702b542bc7

1.3 Kader waarbinnen de samenwerking ontstaat

1.3.1 Belangen,verantwoordelijkheden en bevoegdheden gemeente

De gemeente Duiven is de beheerder van de openbare ruimte en heeft de verantwoordelijkheid voor haar grondgebied goed beheer uit te voeren. Binnen haar belang moeten de maatschappelijke opgaves t.a.v. de warmtetransitie, verduurzaming en klimaatadaptatie ruimtelijk worden ingepast. De gemeente is bevoegd uit dien hoofde middels een vergunningensysteem voorwaarden te stellen aan ruimtelijke inpassing en civieltechnische werkzaamheden die in het openbaar gebied worden uitgevoerd. Daarnaast is de gemeente eigenaar/rentmeester van openbare gronden waarop functionaliteiten voor het algemeen nut gesitueerd kunnen worden. Tevens is de gemeente verantwoordelijk voor het gemeentelijk rioleringssysteem.

1.3.2 Belangen en verantwoordelijkheden Liander

Liander is de netbeheerder van het elektriciteits- en gasnetwerk in de gemeente en heeft als taak dit net te onderhouden. Liander staat voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) staat in artikel 2.29 onder p. vermeld dat Liander de bevoegdheid heeft om vergunningsvrij een middenspanningsruimte te plaatsen. Voor de graafwerkzaamheden is instemming van gemeente nodig op grond van de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren.

2 Beoogde doelen nadere overeenkomst

2.1 Doelen en opgave Liander t.a.v. Middenspanning en Laagspanning

Liander stelt zich tot doel om tot jaar 2050 haar elektriciteitsnetwerk toekomstvast te hebben en de samenwerking met de gemeente Duiven zo optimaal mogelijk vorm te geven. Binnen deze samenwerking heeft deze doelstelling alleen betrekking op de uitrol van het laagspanningsnetwerk (inclusief middenspanningsruimtes) voor de bestaande bebouwde omgeving in combinatie met de gekozen warmteoplossing door de gemeente. Het regelen van middenspanningsruimtes op stuks niveau is niet voldoende om tijdig in de stroombehoefte van gemeentes te kunnen voorzien. Daarom gaan we intensiever samenwerken en werken met een buurtaanpak. Het doel is vooral om een procesversnelling te verkrijgen en de verzwaring van het netwerk zoveel als mogelijk af te stemmen op de warmteoplossing per buurt.

2.2 Doelen en opgave vanuit de gemeente

De gemeente stelt zich tot doel om de samenwerking met Liander zo optimaal mogelijk vorm te geven. Dit ter ondersteuning van de doelstelling van Liander om in jaar 2050 of eerder de gemeente voorzien te hebben van een toekomstvast elektriciteitsnet. Dit toekomstvaste elektriciteitsnet is afgestemd op de warmteoplossing in het warmteprogramma (voorheen: transitievisie warmte) en wijkuitvoeringsplannen. Daarnaast stelt de gemeente zich tot doel om zo goed mogelijk de ruimtelijke inpassing van middenspanningsruimtes vorm te geven.

2.3 Gezamenlijk doel en opgave

Liander en de gemeente hebben als doel om te komen tot een robuust elektriciteitsnet dat op een verantwoorde wijze ruimtelijk wordt ingepast. Door ondertekening geven partijen elkaar het vertrouwen in een goede samenwerking. Partijen streven ernaar om in het jaar 2025 de randvoorwaarden voor de samenwerking verder uit te werken en vast te leggen in een nadere overeenkomst (NOK).

Tevens zullen partijen de wijken en buurten op basis van prioritering verder uitwerken in buurtrealisatieplannen als onderdeel van de NOK. Liander zal de prioritering in eerste instantie maken op basis van de techniek. De gemeente zal prioritering aanreiken op basis van gemeentelijke ontwikkelingen zoals woningbouwplannen, de warmtetransitie, onderhoudsplannen in de openbare ruimte zoals de vervanging van rioleringen als ook de ontwikkelingen in de mogelijke scenario’s voor energiesystemen in wijken en buurten van de gemeente Duiven.

Binnen de buurtrealisatieplannen is het doel te komen tot locatiebepaling van de nieuwe middenspanningsruimtes, waarbij Liander met name de verantwoordelijkheid neemt vanuit de

zorg voor techniek en de gemeente verantwoordelijkheid neemt voor de ruimtelijke inpassing om locaties te bepalen. Op dit onderwerp loopt momenteel een pilot met Liander en de gemeente waarin in een vroeg stadium al zoekcirkels van eventueel benodigde nieuwe middenspanningsruimtes worden gedeeld. In deze pilot wordt onder andere onderzocht in hoeverre er al locaties ‘gereserveerd’ kunnen worden.

Binnen de warmtetransitie is het doel dat partijen samen eerst een zo volledig mogelijk beeld verkrijgen van de opgave en de mogelijkheden. Op basis hiervan wordt de keuze voor de warmteoplossing gemaakt in wijkuitvoeringsplannen, die als input gaan fungeren voor de buurtrealisatieplannen.

2.4 Uitwerking van de opgave

2.4.1 Onzekerheden vermogensvraag

Op het moment van ondertekenen van deze samenwerkingsovereenkomst is er nog slechts een hoogover beeld bij de warmteoplossingen en duurzaamheidsoplossingen in de wijken. Daardoor is slechts binnen marges aan te geven welke vermogensvraag buurten en wijken in het jaar 2050 zullen hebben. Om die reden wordt er bij de berekeningen uitgegaan van een tussen Liander en de gemeente af te spreken scenario, voor zover beschikbaar gevoed door data en informatie over de meest waarschijnlijke toekomst. Hierin worden tevens de ontwikkelplannen van de gemeente en de verschillende woningcorporaties meegenomen.

Om het toekomstbeeld van Liander op het gebied van warmte te concretiseren heeft Liander eerder aan de gemeente een voorstel aangeboden over een toepasbare warmteoplossing op basis van de beschikbare data in vermogensvraag en warmteoplossing, welke op 26 maart 2024 is besproken met een ambtelijke vertegenwoordiging van de gemeente. Voor buurten waar verdieping gewenst is, kan dit gemeentevoorstel worden vertaald naar een buurtvoorstel met een voorkeursscenario voor de warmteoplossing, de wederzijdse afhankelijkheden, de participatie en samenloop met de netverzwaring.

2.4.2 Doorvertaling naar de te realiseren laagspanningsnetten

Op basis van het type woningen in een buurt en de keuzes in het buurtvoorstel rondom de warmteoplossing, maakt Liander een schatting voor de verwachte vermogensvraag. Deze schatting is gebaseerd op het verbruik t.b.v. elektrisch koken, het opladen van elektrisch aangedreven voertuigen, de opwek van zonnepanelen en het verwarmen van de woningen.

Indien er géén informatie beschikbaar is m.b.t. de warmteoplossing, dan kan worden uitgegaan van het zogenaamde 'All Electric Scenario' uitgangspunt, waarbij het energienet wordt berekend op het verwarmen van woningen en panden middels elektriciteit (warmtepomp). Dit scenario heeft echter een grotere impact op het benodigde elektrische netwerk en daarmee ruimtebeslag in de openbare buitenruimte.

2.5 Afspraken t.a.v. het te bereiken resultaat

Het te bereiken resultaat is:
1. Afspraken over de te kiezen warmteoplossing per buurt, gekoppeld aan de benodigde participatie en samenhang met de netverzwaring;
2. Afspraken over de benodigde ruimte, inclusief inpassing en vormgeving van een toekomstvast elektriciteitsnet voor alle wijken en buurten in de gemeente, waarin de bestaande belangen in aanmerking worden genomen en er sprake is geweest van communicatie op maat en participatie. In de wijken en buurten die reeds toekomstvast zijn, hoeft Liander vermoedelijk geen of zeer beperkte wijzigingen aan het laagspanningsnet te doen.
3. Een realisatieplanning voor de uitvoering van deze plannen wordt op een nader te bepalen moment vastgesteld, in overeenstemming met de urgentie en met zorgvuldige overweging t.o.v. andere realisatiebelangen (werk met werk maken) .

2.6 Urgentie en afspraken t.a.v. de te behalen planning

Partijen streven ernaar om in het jaar 2025 de randvoorwaarden voor de samenwerking in een nadere overeenkomst (NOK) vast te stellen. Vervolgens zullen partijen de wijken en buurten op

basis van prioritering verder uitwerken in buurtrealisatieplannen. Parallel hieraan zetten partijen op basis van het in 2.4.1. voorstel van Liander stappen in het komen tot een buurtvoorstel. Liander heeft tevens aandacht voor het feit dat naast de opgave voor het elektriciteitsnet er ook een opgave ligt voor het saneren van broze gasleidingen en voor gasleidingen die gesaneerd kunnen worden bij het aardgasvrij maken van een buurt.

3 Uitwerking van de samenwerking

3.1 Proces en de planning

Het beoogde proces bevat op hoofdlijnen:
1. het uitwerken van inhoudelijke kaders t.a.v. onderstaande thema's in een nadere overeenkomst (NOK):

- toekomstvast net, de energiebehoefte buurt;
- relevante beleids- en ontwikkelplannen van de gemeente;
- locatiebepaling van middenspanningsruimtes;
- ruimtelijke inpassing en vormgeving van middenspanningsruimtes;
- samenhang met andere werkzaamheden en planningen;
- communicatie en participatie met bewoners en bedrijven over E-net;
- eventueel: communicatie en participatie met bewoners en bedrijven over wijkuitvoeringsplan (WUP) in relatie tot ontwikkeling warmtenet;
- vergunningen en ontheffingen;
- financiën, grondzaken en beheer;
- prioritering en werkvolgorde bij realisatie.

2. het valideren van het gemeentevoorstel en het bespreken van buurtvoorstellen;

3. het uitrollen van de kaders en afspraken onder 1. en 2. in buurtrealisatieplannen waarbij buurt voor buurt binnen de kaders een toekomstvast netwerk zal worden ontworpen;

4. het verankeren van de benodigde bovengrondse ruimte door middel van aankoop van de benodigde grond en het verkrijgen van de benodigde vergunningen;

5. de uitrol van vastgelegde locaties naar een technisch netontwerp en realisatie met bijbehorende instemming van beide partijen. Het onder 3.2.2 genoemde team werkt deze processen uit tot deelprocessen en bijbehorende planningen.

3.2 Inzet mensen en middelen

3.2.1 Te betrekken afdelingen bij partijen

Vanuit de gemeente wordt bij aanvang van de samenwerking voorzien dat de volgende teams van invloed zijn op de opgave:

- Adviseur Openbare ruimte
- Beleidsmedewerker duurzaamheid
- Programmamanager duurzaamheid
- Projectmanager duurzaamheid

Deze teams regelen de verdere afstemming binnen de gemeente.

Vanuit Liander wordt voorzien dat de volgende afdelingen van invloed zijn op de opgave:

- afdeling Klant & Ontwerp (K&O): relatiemanager publieke sector, gebiedsregisseur, omgevingsmanager en consultant lokaal programmeren;
- afdeling Grootverbruik, Reconstructies & Netten (GVR&N): projectmanager Intake;
- afdeling Asset- & Productmanagement (APM);
- afdeling Grond & Recht (G&R): juridisch medewerker;
- afdeling Planning & Projecten (P&P).

3.2.2 Centrale rollen
De Projectmanager duurzaamheid van de gemeente en de omgevingsmanager van Liander stemmen de inhoud van deze samenwerkingsovereenkomst, de nadere overeenkomst en de buurtrealisatieplannen met elkaar af. Indien nodig worden collega's van partijen hierbij betrokken.

De Projectmanager duurzaamheid van de gemeente en de consultant lokaal programmeren van Liander stemmen de inhoud van het gemeentevoorstel, buurtvoorstellen en wijkuitvoeringsplannen met elkaar af. Indien nodig worden collega's van partijen hierbij betrokken.

De besluiten t.a.v. de implementatie van een toekomstvast elektriciteitsnet worden binnen het team voorbereid en door ondertekening door beide partijen van kracht.

3.2.3 Mandaat van het in te zetten gezamenlijke team zijde gemeente
De besluiten t.a.v. de implementatie van een toekomstvast elektriciteitsnet worden binnen de projectgroep voorbereid en door ondertekening door beide partijen van kracht. Aan de zijde van de gemeente is instemming nodig van het college van B&W.

3.2.4 Mandaat van het in te zetten gezamenlijke team zijde Liander
De besluiten t.a.v. de implementatie van een toekomstvast elektriciteitsnet worden binnen het team voorbereid en door ondertekening door beide partijen van kracht. Aan de zijde van Liander is instemming nodig van de directeur Klant & Ontwerp .

3.2.5 Escalatie en Stuurgroep
De besluiten t.a.v. de implementatie van een toekomstvast elektriciteitsnet dienen genomen te worden op basis van consensus tussen de verantwoordelijken van partijen zoals genoemd onder 3.2.3 en 3.2.4. Partijen zullen trachten geschillen die ontstaan zijn naar aanleiding van de samenwerking zoveel mogelijk in minnelijk overleg tot een oplossing te brengen. Indien de verantwoordelijken niet in consensus tot een besluit kunnen komen, dan worden deze voorgelegd aan de stuurgroep DuZa bestaande uit de onder 3.2.2 genoemde verantwoordelijken, aangevuld met de programmamanager duurzaamheid vanuit de gemeente en de relatiemanager en gebiedsregisseur vanuit Liander.

3.2.6 Overlegvormen
Partijen spreken af geen vaste vergaderfrequentie vast te stellen, maar per keer onderling te bepalen op welke termijn, over welk onderwerp en in welke samenstelling het volgende overleg zal plaatsvinden.

3.3 Datagedreven samenwerking: omgang met in te zetten informatie
Ten behoeve van de samenwerking is een veelheid aan data en informatie benodigd. Partijen besluiten dat alle relevante informatie t.a.v. de opgave wederzijds wordt ontsloten en spreken af effectief informatiemanagement hierop te gaan voeren. Per onderwerp wordt nader bepaald welke informatie partijen met elkaar mogen delen. Partijen verbinden zich er aan overgedragen informatie vertrouwelijk te behandelen tenzij anders is aangegeven.

3.4 Risico's en kansen
3.4.1 Bekende bestuurlijke, proces en productmatige risico’s en kansen inclusief beheersing
Op dit proces zijn vele risico's en kansen van toepassing die binnen onder 3.2.2 genoemde team zullen worden geïdentificeerd en beheerst. De grootste aandachtspunten zijn:

- maakbaarheid van de opgave;
- het vinden van een geschikt locatie voor een middenspanningsruimte;
- weerstand van omwonenden;
- niet op tijd klaar;
- onvoldoende bemensing;
- onvoldoende middelen;
- omgaan met lopende en toekomstige relevante beleidsontwikkeling;

- geen mogelijke oplossing voor het elektriciteitsnet zonder grote ruimtelijke consequenties.

3.4.2 Benoemen beperkingen, onbekendheden in kennis
Momenteel is nog veel onduidelijk over de uiteindelijke warmteoplossingen en in- en uitbreidingsprojecten. Wanneer geen warmteoplossing is gekozen, zal worden uitgegaan van all-electric.

4. Uitwerking Communicatie en Participatie
4.1 Communicatie
De energietransitie, het daarbij horende toekomstvaste elektriciteitsnet en de verduurzaming van de openbare ruimte hebben grote impact op inwoners, ondernemers en andere partijen in de gemeente. Dit vraagt om zorgvuldige communicatie en participatie. De communicatie- en participatieadviseurs van beide partijen stellen hiervoor een plan op. Hierin brengen we de betrokken stakeholders en hun belangen in beeld. De verschillende rollen en verantwoordelijkheden worden in de NOK vastgelegd. Afgesproken wordt dat de eindverantwoordelijkheid voor communicatie ten aanzien van de warmtetransitie, energietransitie en klimaatadaptatie bij de gemeente ligt.

Afgesproken wordt dat alle communicatie t.a.v. de implementatie van het bijbehorende toekomstvaste elektriciteitsnet in gezamenlijkheid opgesteld zal worden door de medewerkers communicatie van beide partijen, waarbij de communicatie uitingen door de teamverantwoordelijken worden vastgesteld voorafgaand aan publicatie. Hierbij is van belang dat goede afstemming tussen partijen noodzakelijk is om de juiste kennis naar voren te krijgen.

Communicatieuitingen met grote maatschappelijke impact worden vooraf besproken met de in 3.2.2. genoemde personen.

4.2 Participatie
Afgesproken wordt dat alle participatie ten aanzien van de warmtetransitie (warmteprogramma (voorheen: transitievisie warmte) en wijkuitvoeringsplannen) door de gemeente wordt verzorgd.

In de gemeente gaan partijen bewoners informeren (participatieniveau: meeweten) omtrent de locatie, vormgeving en inpassing van middenspanningsruimtes. Ten aanzien van de vormgeving ligt er ruimte voor participatie met betrekking tot de kleur en beplanting, Per buurt wordt door partijen bekeken welke locaties in aanmerking komen voor participatie door de direct omwonenden in de keuze voor het ontwerp en de groeninpassing. Per buurt wordt door partijen bekeken of de plannen qua grootte en impact meer nodig hebben.

5. Overeenkomst
5.1 Looptijd en beëindiging
Deze samenwerkingsovereenkomst heeft een looptijd tot de benoemde resultaten onder paragraaf 2.5 zijn gehaald, waarbij jaarlijks door de stuurgroep wordt geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd op de inhoud zonder nieuwe vaststelling.

5.2 Tussentijdse wijziging en onvoorzien
Deze samenwerkingsovereenkomst heeft een bindend karakter. Partijen verbinden zich eraan de samenwerking te blijven zoeken binnen de gemaakte afspraken tot de doelen conform de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 gehaald zijn.

Ondertekening:
Aldus overeengekomen en ondertekend te _____ op _____.

Gemeente Duiven	Liander N.V.
Handtekening:	Handtekening:

J. Zwaga-Komen
Wethouder gemeente Duiven

H. Baud
Directeur Klant & Ontwerp